

Stavovi roditelja o važnosti likovnih aktivnosti u ranoj dobi

Begović, Lea

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:069842>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-22**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Lea Begović

**STAVOVI RODITELJA O VAŽNOSTI LIKOVNIH
AKTIVNOSTI U RANOJ DOBI**

Diplomski rad

Zagreb, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Lea Begović

**STAVOVI RODITELJA O VAŽNOSTI LIKOVNIH
AKTIVNOSTI U RANOJ DOBI**

Diplomski rad

Mentorica: mag. art., mag. prim. educ. Morana Varović Čekolj, predavač

Zagreb, rujan 2023.

Tablica sadržaja

Sažetak/Summary

1. Uvod.....	1
2. Opći i likovni razvoj predškolskog djeteta.....	1
3. Faze dječjeg likovnog izražavanja.....	2
4. Kreativnost – što je kreativnost.....	5
5. Cilj istraživanja.....	6
6. Obrada podataka.....	7
6.1 Uzorak sudionika.....	7
6.2 Uzorak varijabli.....	7
7. Rezultati istraživanja.....	8
8. Diskusija rezultata.....	20
9. Zaključak.....	22
10. Literatura.....	23
11. Popis grafova:.....	24
12. Popis tablica:.....	24
13. Popis slika.....	24
14. Anketni upitnik.....	25

Sažetak

Razvoj likovnosti vrlo je važan za dječji opći razvoj, a djeca u likovnim aktivnostima neizmjereno uživaju. Svako dijete je individua, pa je tako i njihov likovni razvoj i stvaralaštvo potrebno promatrati individualno. S obzirom na to da su roditelji prvi djetetov kontakt s okolinom i vanjskim svijetom, potrebno je da i oni sami shvaćaju važnost likovnih aktivnosti za djetetov rani razvoj. S obzirom na to da su djeca prirodno istraživači, jasno je da će se tako roditi i potreba za istraživanjem različitih tekstura, materijala, alata kako bi izrazili svoj unutarnji svijet, a istu potrebu mogu zadovoljiti njegovanjem likovnih aktivnosti. Upravo su roditelji prva stepenica u dječjem doživljaju i postupku uživanja u likovnim aktivnostima i vrlo je važno da sa svojom djecom provode razne likovne aktivnosti, cijene dječji likovni proces i rad te da mu prilaze s razumijevanjem. S obzirom na pogled na kreativnost kao značajnu karakteristiku pojedinca, potrebno je snažno isticati povezanost likovnih aktivnosti s razvojem kreativnosti jer se ona, između ostalog, očituje u divergentnosti u razmišljanju, originalnosti rješenja i autentičnosti individualca.

Ključne riječi: dijete, kreativnost, likovne aktivnosti, likovno stvaralaštvo, roditelj.

Summary

The development of art is extremely important for children's general development, and children immensely enjoy art activities. Each child is an individual, so their artistic development and creativity must be observed individually. Given that parents are the child's first contact with the environment and the outside world, it is necessary that the parents themselves understand the importance of art activities for the child's early development. Considering that children are natural explorers, the need to explore different textures, materials, and tools will be born to express their inner world, and the same need can be satisfied through nurturing art activities. Precisely, parents are the first step in children's experience and process of enjoying art activities, and it is of great importance that they carry out various art activities with their children, appreciate children's art process and work, and approach them with understanding. Regarding the view of creativity as a very important characteristic of an individual, it is necessary to strongly emphasize the connection between artistic activities and the

development of creativity, since it is manifested, among other things, in divergent thinking, originality of solutions and authenticity of the individual.

Key words: child, creativity, artistic activities, artistic creativity, parent.

1. Uvod

U ovom radu istražuje se percepcija ispitanika, roditelja, o shvaćanju likovnih aktivnosti i njihovoj važnosti za dječji razvoj. Likovne aktivnosti djetetu omogućuju da razvije sebe, da iznese svoj doživljaj svijeta i u konačnici, da uživa u procesu stvaranja.

U ovom radu ponajprije će biti prikazane faze razvoja dječje likovnosti, a koje su: faza šaranja, faza sheme i faza razvijene sheme. Pojasnit će se njihove uloge i povezanost s cjelokupnim dječjim razvojem. S obzirom na to da je polazišna teza ovoga rada da su likovne aktivnosti vrlo važne za dječji razvoj, ispitat će se i roditeljski stavovi o likovnim aktivnostima, odnosno kako roditelji percipiraju likovne aktivnosti i uživaju li i sami u njima. Također, roditelje će se ispitati provode li s djecom likovne aktivnosti u svome domu ili to ipak smatraju nevažnim, a u konačnici, od roditelja će se tražiti da procijene i sami važnost likovnih aktivnosti za emocionalni, spoznajni i motorički razvoj djeteta, kao i utjecaj likovnih aktivnosti na razvoj kreativnosti. Zaključno, u radu će se prikazati sâm pojam kreativnost, je li on definiran i kako te koje je zaista njegovo značenje za cjelokupni dječji razvoj i razvoj dječje likovnosti.

2. Opći i likovni razvoj predškolskog djeteta

Opći razvoj predškolskog djeteta podrazumijeva niz prekretnica i promjena na području fizičkog razvoja, dječjeg govora, socio-emocionalnih vještina, spoznajnih i motoričkih vještina u prvih pet godina djetetova života. Fizički razvoj je u tom razdoblju uobičajeno brz i lako primjetan, a uz njega, posebno je važan i spoznajni razvoj djeteta. Zbog toga dijete počinje obraćati pozornost i primjećivati predmete oko sebe, oblike, boje i veličine, a time razvija i svoju maštu i kreativnost. Emocionalnim se razvojem dijete povezuje s roditeljima i svojom okolinom, stvara osjećaj sigurnosti i povjerenja u svijet koji ga okružuje, a paralelno se razvijaju i socijalne vještine, pa dijete počinje razumijevati pravila društvenih interakcija s osobama u njegovoj okolini i graditi svoju samostalnost. Balić Šimrak (2010) naglašava da je predškolsko doba zapravo idealno vrijeme za sve

aspekte dječjeg razvoja. Jedna od ključnih aktivnosti za cjelovit razvoj u djetetovu životu je igra, a likovne aktivnosti su jedan aspekt dječje igre, pa je, shodno tome, moguće zaključiti da je u tom periodu od jako važno djetetu omogućiti kvalitetno okruženje, kao i materijale i poticaje da bi se ono maksimalno razvijalo. Suvremena istraživanja; prema Starc B., Čudina Obradović M., Pleša A., Profaca B. i Letica M., (2004.); pokazuju da se sposobnost dječjeg likovnog izražavanja može pratiti Piagetovim stadijima spoznajnog razvoja, pa tako rani likovni razvoj karakterizira šaranje – sukladno senzomotoričkom stadiju razvoja. Kasnije, prema autoricama, likovni izričaj prelazi u fazu predstavljanja predmeta u okolini, a što odgovara predoperacijskom stadiju razvoja, za kojim slijedi i završna faza, namjernog prikazivanja događaja i predmeta iz okoline, čime je označen kraj predoperacijskog stadija razvoja i početak smislenog mišljenja u simbolima. S obzirom na navedeno, likovni se razvoj može podijeliti u više faza dječjeg likovnog razvoja, odnosno izražavanja.

3. Faze dječjeg likovnog izražavanja

Prema Herceg, Rončević i Karlavaris (2010.), dječji likovni razvoj započinje oko godine i pol starosti, jer do tada djeca nemaju potrebu, niti sposobnosti za likovnim izražavanjem s obzirom na to da su na to motorički i spoznajno nespremni. „Crtanje je postignuće psihičke potrebe djeteta da nešto izrazi i njegove motoričke spretnosti da to omogući.“ Herceg., Rončević., Karlavaris., (2010).

Faza šaranja započinje oko godine i pol te traje do tri i pol godine, prema Herceg, Rončević i Karlavaris (2010.) – koje također pojašnjavaju da se ova faza sastoji od jednostavnih poteza povlačenih iz zglobova ramena i lakta te manjih kružnih pokreta koji su precizniji, odnosno nastaju iz zglobova šake i prstiju. Također, autorice navode da je jedna od karakteristika faze šaranja nepostojanje težišta u radu, pa se on samim time može promatrati s bilo koje strane, u bilo kojem smjeru, dok autorice Starc B., Čudina Obradović M., Pleša A., Profaca B. i Letica M., (2004.) kao glavnu karakteristiku faze šaranja ističu veliku zainteresiranost za trag koji ostavlja pokret ruke

i uživanje u njemu. Nakon faze šaranja, dolazi faze sheme, koja, prema Herceg, Rončević i Karlavaris (2010.), započinje oko treće godine i traje do pete godine.

Slika 1. Dječji uradak (3 god.), kružno šaranje

Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 53.

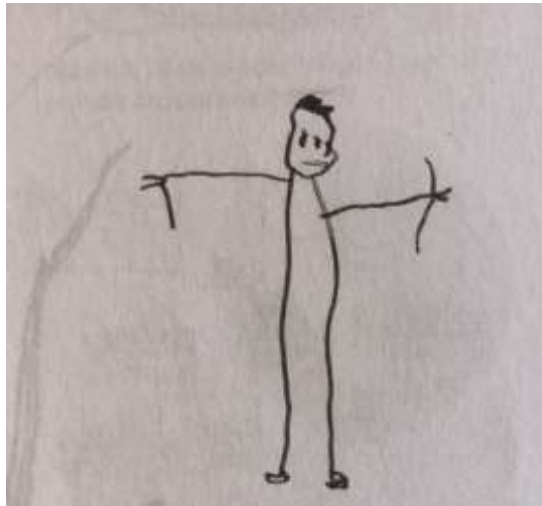

Slika 2. Dječji uradak (2 god. 5 mj), pravolinijsko šaranje

Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 53.

Faza sheme je okarakterizirana pojavom prepoznatljivih figura s vrlo jednostavnim elementima. U toj se fazi može prepoznati dječja namjera prikazivanja okoline. Iako je ona vrlo jednostavno prikazana, ipak omogućuje uvid u dječji doživljaj izgleda prikazanih objekata, figura ili predmeta iz okoline i upućuje na njihovu važnost u dječjem životu. Shodno tome, vrlo često dječji crteži u fazi sheme prikazuju lice s očima

i ustima, dok su udovi većinom prikazani jednostavnim linijama bez detalja; prema Herceg, Rončević i Karlavaris (2010.). Također, autorice Starc B., Čudina Obradović M., Pleša A., Profaca B. i Letica M., (2004.) kao glavnu karakteristiku ove razvojne faze navode pridavanje imena crtežu.

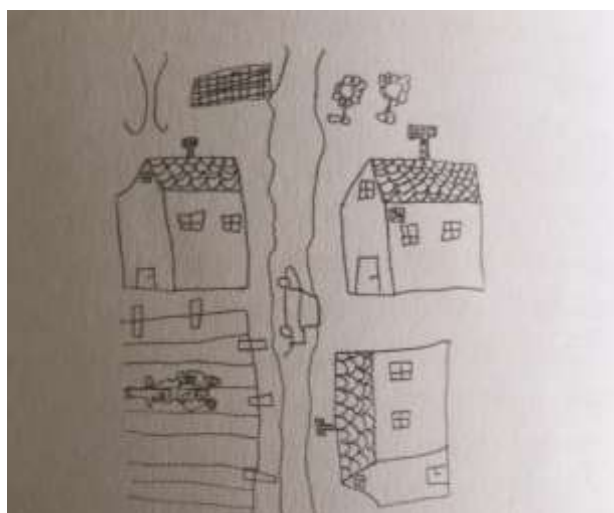
Slika 3. Dječji uradak (3 god. 7 mj), glavonožac

Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 53.

Završna faza likovnog izražavanja predškolskog djeteta jest **faza razvijene sheme**, koja počinje oko pete godine i uobičajeno traje do otprilike osme godine života, a uočljiva je detaljnim prikazima čovjeka iz prethodne faze razvoja, raznim simbolima koji prikazuju djetetov emocionalni status vezan za prikazanu osobu. Također, prema Belamarić (1987.), u ovoj fazi likovnog izražavanja dijete unosi i tematiku razlike između ljudi, pa je na dječjem crtežu često moguće naići i na razliku u spolu, odjeći, izgledu, kosi... Bogatim detaljima u dječjem crtežu pridružuje se i sve širi broj tema koje dijete prikazuje, pa tako i prikaz okoline određuje i razvojna specifičnost prikazivanja početka prostora vodoravnom ili više vodoravnih linija koje prikazuju zemlju i trake pri vrhu crteža koje prikazuju nebo. Međutim, prema Herceg, Rončević i Karlavaris (2010.), tek u kasnijim razvojnim fazama počinje se javljati prikaz perspektive u crtežu, kao i pokreti i osnovni prostorni odnosi.

Slika 4. Dječji uradak (5 god. 2 mj), početak prikaza pokreta
Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 54.

Slika 5. Dječji uradak (4 god. 2 mj), razina zemlje i prevaljivanje
Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 54.

4. Kreativnost – što je kreativnost

Kreativnost načelno ne sadrži vlastitu definiciju, no, prema Slunjski (2013.), moguće ju je objasniti kao sinergiju motivacije, otvorenosti, fleksibilnosti, znatiželje i autonomije, u zajedništvu s kreativnim načinom razmišljanja pojedinca; dok Grgurić i Jakubin (1996.) kreativnost opisuju kao proces čija su obilježja: mašta, želja za promjenom i originalnost; zbog kojih dolazi do trenutka povezivanja onih informacija koje su do sada bile nepovezane, čime se

dolazi do novih, originalnih rješenja. Likovnim stvaralaštvom, kako je potvrđeno do sada u radu, djeca se cjelokupno razvijaju, odnosno likovne aktivnosti utječu na sva polja djetetova razvoja – spoznajno, motoričko, emocionalno i ostala. Prema Lindström (2009.), jedna je od dobrobiti likovnog stvaralaštva i razvoj kreativnosti jer dijete na početku svojeg likovnog razvoja ne proizvodu repliku, već prenosi svoja iskustva svijeta, doživljaje, znanje i razumijevanje u svoj rad. Također, za samu kreativnost najvažniji je proces, on je zapravo taj koji dijete potiče na razmišljanje, koji mu omogućava da razvojem divergentnog mišljenja povezuje i stvara originalno, novo i autentično. Shodno tome, Slunjski (2013.) ističe da način djetetova stvaranja, odnosno njegove misli, emocije i proces obrade i prerade iskustava, kao i način izražavanja mogu biti podjednako važni, ako ne i važniji od same krajnje kreacije.

5. Cilj istraživanja

Cilj je ovog rada utvrditi stavove roditelja o važnosti likovnih aktivnosti u ranoj dobi. Anonimnim anketnim upitnikom utvrdit će se jesu li stavovi roditelja pozitivni ili negativni u odnosu na važnost likovnih aktivnosti u ranoj dobi, odnosno utvrdit će se percepcija roditelja o važnosti likovnih aktivnosti za rani razvoj djeteta.

6. Obrada podataka

Online anonimni anketni upitnik izrađen je s pomoću Google obrasca za izradu upitnika. Prikupljeni podaci istraživanja obrađeni su u statističkom programu „SPSS“.

6.1 Uzorak sudionika

Podaci za ovo istraživanje prikupljeni su na uzorku od 86 sudionika. Sudionici istraživanja su roditelji predškolske djece. Anketni upitnik nisu svi ispunili u cijelosti, pa su u obzir uzeti samo potpuno ispunjeni upitnici. Konačan broj ispitanika je 77.

6.2 Uzorak varijabli

Da bi se utvrdio stav roditelja djece predškolske dobi o važnosti likovnih aktivnosti u ranoj dobi, izrađen je *online* anonimni anketni upitnik s ponuđenim odgovorima i otvorenim pitanjima, ovisno o odabranom odgovoru. Upitnik je sastavljen od deset čestica. Od sudionika se traži da odabirom ponuđenog odgovora (Da – Ne) izraze svoj stav za svaku od navedenih tvrdnji i ovisno o odabiru, pojasne vlastiti stav.

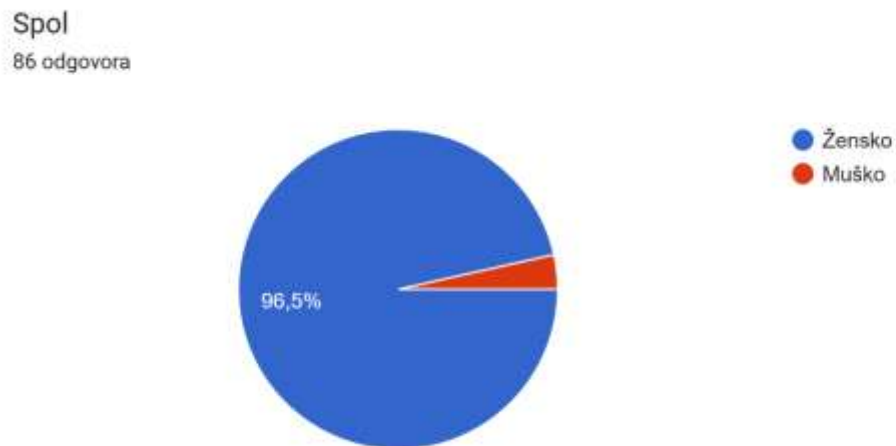
Tvrdnje primijenjene za ispitivanje stavova sudionika su:

1. Uživam u likovnim aktivnostima.
2. Bavljenje likovnim aktivnostima smatram gubitkom vremena.
3. Smatram da je korisno da se dijete bavi likovnim aktivnostima u ranoj dobi.
4. Djetetu i kod kuće nudim likovne aktivnosti.
5. Smatram da je za kasniji djetetov razvoj važno u ranoj dobi nuditi likovne aktivnosti.
6. Smatram da je važno s djetetom razgovarati o njegovim crtežima.
7. Smatram da likovne aktivnosti utječu na dječji spoznajni razvoj.
8. Smatram da likovne aktivnosti utječu na dječji motorički razvoj.
9. Smatram da likovne aktivnosti utječu na dječji emocionalni razvoj.
10. Smatram da likovne aktivnosti utječu na razvoj kreativnosti u djece.

7. Rezultati istraživanja

Od 85 roditelja koji su ispunili anketu, njih 96 (5 %) bile su žene, dok je samo 3,5 % ispitanika bilo muškog spola.

Graf 1. – Prikaz spola ispitanika

Izvor: autorica

Na anketnu tvrdnju 1, „Uživam u likovnim aktivnostima“, većina ispitanika, odnosno 81,4 % potvrdilo je da uživa u likovnim aktivnostima, dok ih 18,6 % ne uživa, a kao neke od razloga naveli su u tablici 1:

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) uživete u likovnim aktivnostima?	„Opuštaju me“
	„Daju mi mogućnost da se kreativno izrazim, da se na neki način oslobodim“
	„Nisu mi zanimljive, ne osjećam se kompetentno, ne ucim iz toga, ne razvijam se iz toga“
	„Uživam u slobodi nesputanog izražavanja bilo kojom likovnom tehnikom. Vraća me u djetinjstvo kad se igram bojama i oblicima.“
	„Nisam dobra u toj vrsti umjetnosti pa se osjećam loše kad ne uspijem prenjeti kroz to ono što želim.“
	„Nemam baš vremena za likovne aktivnosti. Život nosi sa sobom mnogo odgovornosti. Međutim, imam malu dječicu, te dok radim, dam im blok i bojice gdje oni crtaju razne stvari s kojima se susreću svakodnevno. Njihovi crteži su mi jako zanimljivi i unose radost u moje srce.“
	„Takve me aktivnosti smiruju“
	„Nisam talentirana, ne sviđa mi se što napravim“
	„Obožavam boje, kreativnost i osjećaj sreće i ispunjenosti dok nešto stvaram“
„Prednost likovnih aktivnosti prepoznajem u mogućnosti beskrajnog kreativnog izražavanja u kojemu ne postoji točan odgovor ili način - što smatram izrazito važnom i vrijednom porukom za svoje dijete u današnjem svijetu kad se najviše očekuje da nešto bude izrečeno/napravljeno onako kako se to očekuje (od strane društva).“	

Tablica 1. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) uživete u likovnim aktivnostima?“, izvor: autorica

Također, ispitanici su u anketnoj tvrdnji 2, „Bavljenje likovnim aktivnostima smatram gubitkom vremena“ naveli da njih 96,5 % bavljenje likovnim aktivnostima ne smatra gubitkom vremena, dok ga mali postotak od 3,5 % ispitanika smatra gubitkom vremena, a njihovi su razlozi navedeni u tablici broj 2.

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate bavljenje likovnim aktivnostima gubitkom vremena?	„Smatram da bavljenje likovnim aktivnostima pospješuje čitav niz vještina, a pozitivno djeluje na psihološko stanje. Stoga nije gubitak vremena.“
	„Smatram da se svatko na individualan način može ostvariti kroz likovne aktivnosti“
	„Ne vidim smisao u umjetnosti“
	„Uživam u slobodi nesputanog izražavanja bilo kojom likovnom tehnikom. Vraća me u djetinjstvo kad se igram bojama i oblicima.“
	„Sve ovisi o vlastitim interesima. Ako nekoga zanima nešto, smatra to vremenom za sebe u kojem ne samo da se relaksira već i uči.“
	„Za mene lično to jest gubitak vremena, jer ja nemam često vremena ni za sebe. Kućanstvo sa mnogo djece nosi sa sobom veliki rad. Ali ako moji ukućani, tj djeca, vole da se bave likovnim aktivnostima, kao i sa muzičkom umjetnošću, i raznim drugim stvarima, apsolutno sam za to, da se razvijaju u tome smijeru, jer njihovu sreću ja ne mogu graditi, ali mogu podržati. Tako da u mom slučaju možda jest gubitak vremena, ali ne u slučaju drugih ljudi. Različiti smo, i umjetnost je lijepa stvar.“
	„Zato što je svakome potrebno vrijeme za sebe i ispoljavanje svoje kreativnosti na njemu zanimljiv način“
	„Likovna aktivnost nije gubitak vremena jer kroz nju još bolje upoznajemo sebe, radimo na strpljenju, koncentraciji...“
„Zato jer se likovnom aktivnosti razvija i aktivira rad mozga“	
„Zato što smatram da svatko u sebi posjeduje tu neku kreativnu crtu i kad se opusti i kada krene to istraživati mislim da pronađe zabavu u tome.“	

Tablica 2. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate bavljenje likovnim aktivnostima gubitkom vremena?“, izvor: autorica

Na anketnu tvrdnju 3, „Smatram da je korisno da se dijete bavi likovnim aktivnostima u ranoj dobi.“ 100 % ispitanika odgovorilo je potvrdno, odnosno „da“, a neki od razloga prikazani su u tablici broj 3.

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate korisnim da se dijete bavi likovnom aktivnošću u ranoj dobi?	„Zato što je u toj dobi kreativnost najinovativnija lišena bilo kakvih tuđih utjecaja, ideja“
	„Jer njima može pokazati svoje vještine, a ponekad i osjećaje“
	„Radi cjelokupnog svog razvoja“
	„Zato da se opusti i da uživa u svom malom uspjehu.“
	„Prvenstveno zbog motorike i razvoja. Prije će naučiti u dobi od recimo 2 godine držati pravilnije kist ili debele bojice nego da mu po prvi put to isto stavimo u ruku s recimo 5 godina. Zbog raspoznavanja boja i kombiniranja istih. Zbog uživanja u otkrivanju što se sve može postići različitim likovnih tehnikama. Zbog slobode izražavanja.“
	„Razvija se pokret, fina motorika, mašta i prostorna inteligencija.“
	„Jer njima može pokazati svoje vještine, a ponekad i osjećaje“
	„Potiče se razvoj djeteta u različitim područjima, dijete istražuje, kombinira, smišlja.....“
	„Time razvija svoju kreativnost i korisno troši vrijeme usvajajući razne tehnike“
„Potiče maštu, kreativnost, okulomotornu koordinaciju.“	

Tablica 3. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate korisnim da se dijete bavi likovnom aktivnošću u ranoj dobi?“, izvor: autorica

Rezultati anketne tvrdnje 4, „Djetetu i kod kuće nudim likovne aktivnosti.“ pokazuju da 94,2 % ispitanika djetetu kod kuće nudi likovne aktivnosti, dok ih 5,8 % ispitanika ne nudi. Nakon navedene anketne tvrdnje ispitanici su zamoljeni da ukratko opišu likovne aktivnosti koje nude djeci kod kuće, a one su prikazane u tablici 4:

Ako nudite likovne aktivnosti kod kuće, molim Vas da te aktivnosti opišete kratkim odgovorom.	„Igra tijestom, plastelinom, papirom...rezanje, slikanje crtanje“
	„Kod kuće svojoj djeci sam odmalena nudila razne poticaje za likovno izražavanje, od različitih ptibora za crtanje, slikanje i modeliranje. I danas bez obzira što mi mlađe dijete ima 10 godina likovni izraz je jedino što je ostao kao interes od predškolskih dana. Naravno, uz ples i društvene igre.“
	„Slikanje vodenim bojama, plakatnim bojama, akrilima i temperama. Crtanje olovkama, pastelama, drvenim bojama, flomasterima i rapidografima. Modeliranje plastelinom i slanim tijestom. Kolaž.“
	„Od slikanja do stvaranja novoga od starih predmeta, oslikavanje namještaja kako bismo dali novu dimenziju ...“
	„Tempere, pastele, flomasteri“
	„Izrada igračaka i ukrasa (sakupljene školjkice, kamenčići, sjemenke idr. Kartonska amb. i sl.)“
	„Crtanje i slikanje različitim materijalima (bojice, flomasteri, tempere, vodene boje, ugljen, pastele), izrađivanje oblika od glinamola i plastelina, lijepljenje papira, kolaža i raznih prirodnih materijala, slikanje rukama i prstima umočenim u boju...“
	„Zajedno slikamo, modeliramo plastelin, ukrašavamo stiroporne kuglice, jaja.....koristimo različite papire, karton, boje,bojice, pastele, flomastere, tuš..... kuglice“
	„Kreda i ploča“
	„Crtanje, slikanje, bojanke..“

Tablica 4. – Anketno pitanje: „Ako nudite likovne aktivnosti kod kuće, molim Vas da te aktivnosti opišete kratkim odgovorom.“, izvor: autorica

Anketnu tvrdnju broj 5, „Smatram da je za kasniji djetetov razvoj važno u ranoj dobi nuditi likovne aktivnosti.“ kao i anketnu tvrdnju 3, 100 % ispitanika je potvrdilo, a njihovi razlozi prikazani su u tablici 5:

<p>Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je važno nuditi likovne aktivnosti u ranoj dobi?</p>	<p>„Zbog izražavanja unutarnje svijesti, utjecaj na kognitivni razvoj, emocionalni, socioemocionalni razvoj, motorički, komunikaciju, razvoj suradnje i suradničkih odnosa, mogućnosti razgovora s roditeljem uz crtež, zbog pohvala i ohrabivanja, razvoja stvaralaštva, mentalnog zdravlja, terapijski učinak“</p>
	<p>„Jer tada nauči osnove svih tehnika“</p>
	<p>„Razmišljanje i razvijanje“</p>
	<p>„Kroz plastelin dijete opipava glatke materijale i može ih oblikovati u predmet koji on želi pa kasnije možemo ponuditi i glinamol, tu se ručice malo više zaprljaju kroz to možemo vidjeti ima li dijete možda neku od potrškoća (smetaju mu hrapave površine, mokro, prljavo)“</p>
	<p>„Zato što je to prije svega igra, a djeca kroz igru uče“</p>
	<p>„Zbog usvajanja navike stvaranja. Zbog razvoja strpljenja pri dolasku do cilja. Zbog razvoja shvaćanja da je potrebno uložiti trud da bi se moglo uživati u rezultatu. Zbog upoznavanja sa različitim materijalima, sredstvima i tehnikama. Zbog umirujuće djelovanja likovnih aktivnosti i razvoja fokusa“</p>
	<p>„Likovne aktivnosti potiču maštu“</p>
	<p>„Jer vježbaju preciznost“</p>
	<p>„Fina motorika, razvoj kritičkog mišljenja, produbiti vlastiti doživljaj nečega“</p>
<p>„Djeci se putem likovnih aktivnosti često razvija i fina motorika (držanje kista npr), dijete putem tih aktivnosti upoznaje pojmove boja i oblika, i razvija se emocionalno i socijalno“</p>	

Tablica 5. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je važno nuditi likovne aktivnosti u ranoj dobi?“, izvor: autorica

Anketnu tvrdnju 6, „Smatram da je s djetetom važno razgovarati o njegovim crtežima.“ potvrdilo je 94,2 % ispitanika, dok ju je 5,8 % odbacilo, a neki od njihovih razloga navedeni su u tablici broj 6:

<p>Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je s djetetom važno razgovarati o njegovim crtežima?</p>	<p>„Zapravo ne mislim da je nevažno, ali nije nužno. Dijete samo može podijeliti s drugima nešto o svom crtežu, ukoliko želi. Bitnije mi je da dijete uživa u procesu stvaranja. Ako postoji kakva problemska situacija, tada komentiranje crteža doista može pomoći u razumijevanju djeteta, no to već ulazi u sferu psihologije.“</p>
	<p>„Važno je kako bismo pobliže saznali što djeci znači određen crtež, kako je tekao proces misli u toku crtanja, što određen dio crteža predstavlja, što dijete crtežem želi poručiti, što dijete voli/ne voli; isto tako da djeci pomognemo u nečemu što bi voljeli prikazati crtežom, a s time imaju poteškoća i sl.“</p>
	<p>„Objašnjavanjem što je nacrtao, zašto potičemo razvoj govora kod djeteta, pozitivnu sliku o sebi pokazujući mu da nam je crtež bitan“</p>
	<p>„Dijete voli da crta ponekad i besmislene stvari. Zato im trebamo pojasniti koji crteži idu zajedno, npr trava i cvijeće, kuhinja i tanjuri i sl. Djeca ponekad pomiješaju jaja s blatom pa se sama zbune i ne znaju šta su htjela. Tako uče i razlike u drugim aktivnostima.“</p>
	<p>„Djeca crtaju ono što vide, nekad je to nešto loše“</p>
	<p>„Važno mi je prokomentirat s djetetom njegov crtež te naglasit elemente koje dijete ne vidi“</p>
	<p>„Time potičemo promišljanje pokazujemo interes i time produbljujemo značenje tog crteža“</p>
	<p>„Ne nužno s vrtićkom djecom, kasnije svakako da“</p>

	„Kako bi dijete samo prikazalo što osjeća/misli kroz razvoj likovnih aktivnosti“
	„Jer na taj način potičemo dijete na dulje razmišljanje i stvaranje kritičkog mišljenja“

Tablica 6. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je s djetetom važno razgovarati o njegovim crtežima?“, izvor: autorica

98,8 % ispitanika složilo se s tvrdnjom da likovne aktivnosti utječu na kognitivni razvoj djeteta. Suprotno tome, 1,2 % ispitanika nije podržalo ovu tvrdnju, a u tablici broj 7 navedeni su neki od razloga koji su doprinijeli tom stavu.

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji kognitivni razvoj?	„Pospješuju fokus, vizualnu i taktilnu percepciju, logiku. Osim toga, razvoja se spoznaja o bojama, materijalima, motivima kojima se umjetnički rad bavi.“
	„Zato što raznim likovnim aktivnostima potičemo i kognitivni razvoj, prvenstveno mislim na razne istraživačke igre- boje, prostor....Djecu upoznajemo i s poznatim umjetnicima i njihovim životima i djelima.“
	„Potiču djecu na istraživanje, kombiniranje različitih boja, nijanse, materijala što se očituje u kasnijoj dobi prilikom nekih težih, složenijih zadataka i njihovog rješavanja“
	„Jer na taj način potičemo dijete na dulje razmišljanje i stvaranje kritičkog mišljenja“
	„Potiču ga na planiranje i razmišljanje“
	„Smatram da utječu na dječji kognitivni razvoj zbog ranog otkrivanja i uočavanja detalja, raspoznavanja boja i oblika, prepoznavanja korelacije odnosa stvari u prostoru oko nas.“
	„Crtežom prikazuju svijet oko sebe“

	„Razgovori o prikazanom produbljuju djetetovo poimanje likovnih aktivnosti i svega vezanog za to.“
	„Sve prethodno navedeno - dijete kroz likovne aktivnosti uči o svemu oko sebe; ljudima, oblicima, prostoru, prirodi, odnosima...Kreativno izražavanje kod djece može stvoriti također i osjećaj sigurnosti i samostalnosti, pa tako raste i njihova želja i sposobnost za savladavanje novih spoznaja, pojmova i sl.“
	„Potiču djecu na istraživanje, kombiniranje različitih boja, nijanse, materijala što se očituje u kasnijoj dobi prilikom nekih težih, složenijih zadataka i njihovog rješavanja“

Tablica 7. – Anketno pitanje: Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji kognitivni razvoj?“, izvor: autorica

95,3 % ispitanika složilo se s tvrdnjom da likovne aktivnosti utječu na motorički razvoj djeteta. Nasuprot tome, 4,7 % ispitanika nije podržalo tu tvrdnju, a u tablici broj 8 navedeni su neki od razloga koji su pridonijeli tom stavu.

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji	„Upotrebom raznih tehnika razvijamo finu motoriku“
	„Utječu na položaj tijela, količinu pritiska na papir/u masu za modeliranje, razvoj sposobnosti rezanja, lijepljenja, držanja kista/olovke/pastele, valjanja, trganja papira...“
	„Npr. Crtanje zakrivljenih i ravnih crta pozitivno utječe na kasnije pisanje slova i brojeva“
	„Smatram da likovna aktivnost nije fizička aktivnost, za razliku od motoričkih sposobnosti koje idu uz motorički razvoj.“
	„Razvija se fina motorika šake, koja je važna u kasnijem razvoju.“

motorički razvoj?	„Smatram da utječu na dječji motorički razvoj zbog veze oko-ruka: raspoznavanje i kombiniranje boja i materijala, pravilno držanje kista/ bojice/ olovke, raspoznavanje oblika i materijala.“
	„Motorički razvoj uključuje i finu motoriku koju potičemo različitim priborima za različite likovne tehnike.“
	„Radom s plastelinom potičemo finu motoriku, rezanjem škarica preciznost,
	Razvoj percepcije, fine motorike“
	„Dijete treba pažljivo baratati rukama i prstima kako bi nešto likovno stvorilo. S vremenom to baratanje postaje sve finije i detaljnije.“

Tablica 8. – Anketno pitanje: Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji motorički razvoj?“, izvor: autorica

95,3 % ispitanika složilo se s tvrdnjom da likovne aktivnosti utječu na dječji emocionalni razvoj. Međutim, 4,7 % ispitanika nije podržalo tu tvrdnju, a u tablici broj 9 navedeni su neki od razloga koji su pridonijeli tom stavu.

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na	„Slike su odraz djetetovog emocionalnog doživljaja onog što crta“
	„Pozitivno utječu na razvoj regulacije emocija, mogu djelovati umirujuće, relaksirajuće, mogu pomoći u prenošenju emocija u vanjski svijet, kad ih je teško verbalizirati.“
	„Likovna aktivnost je često samostalna individualna aktivnost. Djeca rado crtaju, slikaju i modeliraju sama, ne treba im nitko, ali u tim trenucima kod njih se razvija samopuzdanje, samokritičnost, izazivaju se emocije. S druge strane djeca vole i zajednički crtati, svatko svoje ili skupno, tada se razvija interakcija među njima i time poboljšavamo socijalni razvoj.“

dječji emocionalni razvoj?	„Djeca se putem likovnih aktivnosti mogu izraziti ponekad više nego riječima - likovne aktivnosti ih "štite" na način da to što žele izraziti ne trebaju direktno nekome reći, nego svoje misli i osjećaje pretoče u crteže i slike. Razvija se i znatiželja, kritičnost i samokritičnost, samopouzdanje i sl.“
	„Emocije mogu nekada lakše izraziti na papiru, pogotovo dok još nisu verbalno "jaki".“
	„Smatram da utječu na dječji emocionalni razvoj jer pomažu lakšem i otvorenijem izražavanju emocija. Sve ono što dijete ne želi ili ne zna kako bi reklo naglas može pokazati likovnim izričajem. Može uputiti snažnu i otvorenu poruku odraslima bez korištenja riječi.“
	„Djeca čiji radovi nisu najuspješniji, a druga djeca im se podsmijehuju, često negativno reagiraju, plaču ili ne žele više crtati/slikati“
	„Kroz likovni rad dijete može izraziti svoje emocije, našom reakcijom na rad direktno utječemo na pozitivan stav o sebi kod djeteta“
	„Iz crteža se dakako može iščitati emocionalno stanje djeteta i aktivno stanje u odnosima“
	„Svoj bijes preusmjere na likovne aktivnosti koje ih opuste.“

Tablica 9. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji emocionalni razvoj?“, izvor: autorica

Tvrđnju da likovne aktivnosti imaju utjecaj na razvoj kreativnosti djeteta podržalo je 100 % ispitanika, te su u tablici broj 10 navedeni neki od razloga koji su doveli do takvog stava.

Molim Vas da pojasnite Vaš	„Naravno da utječu, likovne aktivnosti nepresušani su izvor razvoja kreativnosti. Kao što sam spomenula u prvim odgovorima, čarolija likovnih aktivnosti je da nema točnog odgovora što djetetu omogućuje maksimalnu kreativnost i slobodu izražavanja, a to dvoje je neophodno za razvoj ličnosti.“
----------------------------------	--

prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na razvoj kreativnosti u djece?	„Djeca u umjetničkim područjima su i najviše kreativna. Od samih početaka kreativnost se prvenstveno veže za likovnost i glazbu. kasnije dolaze sva druga područja u vezu s kreativnosti i stvaralaštvom.“
	„Svakako, likovno stvaralaštvo djetetu pruža mogućnost slobodnog izražavanja i tu dolazi do izražaja dječja mašta i kreativnost (koja je često puno značajnija nego kod odraslih).“
	„Jer lik.aktivnosti potiču divergentne mišljenje izvan kalupa gdje je sve dopušteno.“
	„Potiču ga na raznovrsno izražavanje svog viđenja svijeta“
	„Jer dijete može prenijeti u likovne aktivnosti ono što misli i osjeća na sebi svojstven način te ponuditi potpuno drugačije rješenje od zamišljenog ili očekivanog.“
	„Utječu jer se upoznaju sa raznim tehnikama i medijima i time se samo povećava mogućnos kreativnog izražavanja“
	„Ono što mi vidimo svojim očima, dijete može vidjeti potpuno drugačije, te tako ističe svoju kreativnost.“
	„Ako im nudimo različite materijale i ne ograničavamo ih u njihovom korištenju razvijamo njihovu maštu i kreativnost....kasnije dijete neće likovnoj aktivnosti pričii stereotipni već na svoj, drugačiji, poseban način“
	„Potiču divergentno mišljenje“

Tablica 10. – Anketno pitanje: Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na razvoj kreativnosti u djece?“, izvor: autorica

8. Diskusija rezultata

U ovom radu provelo se istraživanje o stavovima roditelja o važnosti likovnih aktivnosti za rani razvoj djeteta. Rezultati su prikazani na temelju sociodemografskog statusa, pružajući uvid u stavove i uvjerenja ispitanika i u njihovo znanje o važnosti likovnih aktivnosti na raznim područjima ranog dječjeg razvoja. Anketa je provedena na uzorku od 85 osoba. Žene, odnosno majke, čine većinu uzorka s udjelom od 96,5 %, dok muškarci, odnosno očevi, čine tek 3,5 % udjela. Rezultati istraživanja pokazuju da većina roditelja uviđa važnost likovnih aktivnosti za potpuni dječji razvoj te, iako ih nekolicina ne uživa osobno, njih 18,6 % i dalje ih nudi svojoj djeci. Također, većina ispitanika navodi da uživa u likovnim aktivnostima, što se vidi i iz sljedećih odgovora: „Zbog toga jer je zabavno i može se čovjek izraziti kroz crtanje“, „Jer se na taj način izražavam i opuštam“. Prema tome je moguće zaključiti da su ispitanici i sami svjesni dobrobiti procesa stvaranja, koji je za samo dijete i ključan u likovnom stvaralaštvu. Dijete tijekom procesa dolazi do raznih novih spoznaja o oblicima, bojama, ponašanju, likovnih alata na raznim teksturama, upoznaje razne likovne tehnike i senzoričke podražaje, a što su ispitanici ovog istraživanja prepoznali s obzirom na to da su naveli da svojoj djeci kod kuće nude razne likovne poticaje – alate, teksture i sadržaje.

Prema Šarančić (2014.), djeca koja se bave nekom vrstom likovnog stvaralaštva mogu razviti određene sposobnosti koje će ih pratiti tijekom života, čime su one definirane kao iznimno važne i korisne za dječji razvoj, a s čime se slažu svi ispitanici. Također, prema (Evans, 2009.), interakcijom u likovnom procesu djeca razvijaju razumijevanje da postoji više od jednog načina za rješavanje likovnog zadatka ili problema. Također, većina roditelja shvaća važnost likovnih aktivnosti za dječji emocionalni razvoj, s obzirom na to da dijete putem svojeg rada i stvaranja često prikazuje i svoja emocionalna stanja. Umjetnost potiče razvoj vještine sagledavanja iz različitih perspektiva, s čime se slaže 98,8 % ispitanika, a čime je potvrđeno da uviđaju važnost likovnih aktivnosti za dječji spoznajni razvoj. To potvrđuje i Šarančić, S. (2014); Dobrobiti likovnog stvaralaštva; *Napredak*, 154 (1-2), 91-104.: „Likovno stvaralaštvo potiče koncentraciju u dužim vremenskim intervalima u kojima sudionici doživljavaju zanesenost (flow ili očaravajuća obuzetost).“ Većina ispitanika shvaća da su likovne aktivnosti vrlo važne za djetetov kasniji razvoj, što je iznimno ohrabrujuće s obzirom na to da je, prema (Ruppert, 2006.), obuhvatno istraživanje provedeno u Sjedinjenim Američkim Državama pokazalo da su učenici srednjih škola koji su bili uključeni u umjetničke programe postigli bolje rezultate na SAT testu (testu verbalnih i matematičkih sposobnosti), koji se također primjenjuje

kao prijemni ispit za njihova sveučilišta. Između ostalog, bitno je istaknuti i važnost razgovora s djetetom o njegovu likovnom radu. Prema odgovorima roditelja iz ovog istraživanja, moguće je uvidjeti da gotovo svi roditelji (94, 2 %) smatraju da je s djetetom važno komentirati njegov likovni rad, no nisu u potpunosti sigurni zašto ili imaju vrlo sličan stav – da je s djetetom dobro razgovarati o njegovu radu isključivo radi razvoja njegova govora ili samopouzdanja. Navedeno je vidljivo iz odgovora na ankete „Poticaj na verbalno izražavanje“ i „Dobro je prokomentirati i poboljšati i pohvaliti“. Međutim, razgovor s djetetom o njegovu radu, kod djeteta potiče i produblјivanje njegova doživljaja svijeta i širenja mašte, jer djeca vrlo često opisivanjem, imenovanjem i razgovorom o svojem likovnom radu produblјuju i samo shvaćanje likovnog rada ili mu pridodaju određene karakteristike koje u njemu nisu fizički prikazali.

9. Zaključak

Likovne aktivnosti i likovno stvaralaštvo iznimno su važni za dijete i njegov razvoj, bez obzira na skromnost početnih likovnih radova. Opće je poznato da se znatan dio dječjeg mozga razvija najviše tijekom prvih šest godina života, zbog čega je iznimno važno da je dijete u tom razdoblju izloženo umjetnosti i mogućnosti izražavanja likovnim jezicima, a što mu na prvoj razini mogu omogućiti upravo roditelji. Kao što su pokazali rezultati ovog istraživanja, većina je roditelja svjesna važnosti likovnih aktivnosti, što je vrlo ohrabrujuće s obzirom na to da je tijekom dosadašnjeg obrazovanja bilo uvriježeno mišljenje o likovnim aktivnostima kao manje važnima, odnosno sporednima za razvoj djeteta.

M. Stevanović (2001.) ističe da su posebno u djece izraženi najveći izvori umjetnosti i kreativnosti. On ističe da nijedno razdoblje života osobe nije toliko okarakterizirano stvaralačkim nabojem kao što je djetinjstvo. Upravo su ta dječja otvorenost, spontanost, nesistematičnost, originalnost i fleksibilnost osnovne karakteristike svakog stvaralaštva, pa bi tako svakom djetetu trebalo omogućiti da slobodno, nesmetano i neopterećeno stvara. Kako ističe Pablo Picasso, svako dijete je umjetnik i treba mu dopustiti da ono to u svojoj srži i ostane.

10. Literatura

1. Balić-Šimrak, A. (2010). Predškolsko dijete i likovna umjetnost. *Dijete, vrtić, obitelj*, 16- 17 (62-63), 2-8. <https://hrcak.srce.hr/124737>.
2. Belamarić, D., (1987). Likovno stvaralaštvo djeteta. U I. Kroflin L., Nola D., Posilović A., Supek R. (ur) *Dijete i kreativnost*. Globus. Zagreb. 113-160.
3. Evans, K. (2009.). *Arts and Smarts. Greater Good. The science of Meaningful life*. Berkeley: University of California. http://greatergood.berkeley.edu/article/item/arts_smarts (Pristupano: 16. 7. 2023.)
4. Grgurić, N. i Jakubin, M., (1996.) *Vizualno-likovni odgoj i obrazovanje*. Zagreb: Educa
- Stevanović, M. (2001). *Predškolska pedagogija. Druga knjiga*. Tuzla: R & S
5. Lindström, L. (2009.). *Studio Thinking: A Review Essay*. *International Journal of Education & the Arts*, 10(9). <http://www.ijea.org/v10r9/v10r9.pdf> (Pristupano: 1. 8. 2023.)
6. Ruppert, S. S. (2006.). *How the Arts benefit student achievement*. National Assembly of State Art Agencies. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED529766.pdf> (Pristupano: 17. 7. 2023.)
7. Slunjski, E. (2013.). *Kako djetetu pomoći da... (p)ostane kreativno i da se izražava jezikom umjetnosti: priručnik za roditelje, odgajatelje i učitelje*. Zagreb: Element
8. Smithrim, K. i Upitis, R. (2005.). *Learning Through the Arts*. *Canadian Journal of Education*, 28(1-2), 109-127.
9. Starc, B., Čudina Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B., Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolskoj dobi*. Zagreb: Tehnička knjiga. HERCEG, I.,
10. Rončević, A., Karlavaris, B. (2010). *Metodika likovne kulture djece rane i predškolske dobi*. Zagreb: Alfa
11. Šarančić, S. (2014.). *Dobrobiti likovnog stvaralaštva*. *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*. (online) 154 (1-2). str. 91- 104. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/138833> (Pristupano: 23. 7. 2023.)

11. Popis grafova:

Graf 1. – Prikaz spola ispitanika

12. Popis tablica:

Tablica 1. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) uživate u likovnim aktivnostima?“

Tablica 2. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate bavljenje likovnim aktivnostima gubitkom vremena?“

Tablica 3. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate korisnim da se dijete bavi likovnom aktivnošću u ranoj dobi?“

Tablica 4. – Anketno pitanje: „Ako nudite likovne aktivnosti kod kuće, molim Vas da te aktivnosti opišete kratkim odgovorom.“

Tablica 5. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je važno nuditi likovne aktivnosti u ranoj dobi?“

Tablica 6. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je s djetetom važno razgovarati o njegovim crtežima?“

Tablica 7. – Anketno pitanje: Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji kognitivni razvoj?“

Tablica 8. – Anketno pitanje: Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji motorički razvoj?“

Tablica 9. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji emocionalni razvoj?“

Tablica 10. – Anketno pitanje: „Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na razvoj kreativnosti u djece?“

13. Popis slika

Slika 1.	Dječji uradak (3 god.), kružno šaranje	Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 53.	Str. 3.
Slika 2.	Dječji uradak (2 god. 5 mj), pravolinijsko šaranje	Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 53.	Str. 3
Slika 3.	Dječji uradak (3 god. 7 mj), glavonožac	Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 53.	Str. 4.
Slika 4.	Dječji uradak (5 god. 2 mj), početak prikaza pokreta	Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 54.	Str 5.
Slika 5.	Dječji uradak (4 god. 2 mj), razina zemlje i prevaljivanje	Izvor: Herceg i sur., 2010., str. 54.	Str. 5.

14. Anketni upitnik

Istraživanje „Stavovi roditelja o važnosti likovnih aktivnosti za dječji razvoj“

Dragi ispitanici,

ova anketa provodi se u svrhu istraživanja za diplomski rad na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu za rani i predškolski odgoj, na temu „Stavovi roditelja o važnosti likovnih aktivnosti za dječji razvoj“.

Anketa je anonimna i povjerljiva te će se rezultati upotrebljavati isključivo za potrebe diplomskog rada.

Unaprijed zahvaljujem na ispunjenju ankete! Lea Begović

* Označava obavezno pitanje

Ovime potvrđujem svoj pristanak na sudjelovanje u anonimnom istraživanju te na obradu podataka u svrhu istraživanja za izradu diplomskog rada. *

- Da

Spol *

- Žensko
- Muško

1. Uživam u likovnim aktivnostima. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) uživete u likovnim *
aktivnostima?

2. Bavljenje likovnim aktivnostima smatram gubitkom vremena. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate bavljenje *
likovnim aktivnostima gubitkom vremena?

3. Smatram da je korisno da se dijete bavi likovnim aktivnostima u ranoj dobi. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate korisnim da *
se dijete bavi likovnom aktivnošću u ranoj dobi?

4. Djetetu i kod kuće nudim likovne aktivnosti. *

- Da
- Ne

Ako nudite likovne aktivnosti kod kuće, molim Vas da te aktivnosti opišete kratkim odgovorom. *

.

5. Smatram da je za kasniji djetetov razvoj važno u ranoj dobi nuditi likovne aktivnosti. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je*
važno nuditi likovne aktivnosti u ranoj dobi?

6. Smatram da je s djetetom važno razgovarati o njegovim crtežima. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da je s djetetom važno razgovarati o njegovim crtežima? *

7. Smatram da likovne aktivnosti utječu na dječji kognitivni razvoj. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne aktivnosti utječu na dječji kognitivni razvoj?*

8. Smatram da likovne aktivnosti utječu na dječji motorički razvoj. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne * aktivnosti utječu na dječji motorički razvoj?

9. Smatram da likovne aktivnosti utječu na dječji emocionalni razvoj. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne *
aktivnosti utječu na dječji emocionalni razvoj?

10. Smatram da likovne aktivnosti utječu na razvoj kreativnosti u djece. *

- Da
- Ne

Molim Vas da pojasnite Vaš prethodni odgovor. Zašto (ne) smatrate da likovne *
aktivnosti utječu na razvoj kreativnosti u djece?

Izjava o samostalnoj izradi rada

IZJAVA

kojom ja, Lea Begović, studentica Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, smjer Rani i predškolski odgoj i obrazovanje, kao autorica diplomskog rada pod naslovom „Stavovi roditelja o važnosti likovnih aktivnosti u ranoj dobi“, izjavljujem da sam diplomski rad izradila samostalno pod mentorstvom mag. art., mag. prim. educ., predavačice Morane Varović Čekolj. U svojem sam radu primijenila spoznaje, zaključke i teorije drugih stručnjaka putem adekvatnog načina parafraziranja ili navođenja citata, pridržavajući se smjernica propisanih Pravilnikom o završnom radu Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Studentica: Lea Begović